

Araneus angulatus

Knölspindel

Spindeldjur, Spindlar

NE

NA

LC

DD

NT

VU

EN

CR

RE

Nära hotad (NT)
B2b(ii,iii,iv,v)

Klass: Arachnida (spindeldjur), **Ordning:** Araneae (spindlar), **Familj:** Araneidae (hjulspindlar), **Släkte:** *Araneus*, **Art:** *Araneus angulatus* - knölspindel Clerck, 1757 **Synonymer:** *Aranea angulata* Linnaeus, 1758, *Araneus angulatus* (Linnaeus, 1758)

Kännetecken

En stor hjulspindel, hanen ca 10–12 mm och honan 12–19 mm. Framkroppen är brun med svag teckning. Bakkroppen oftast brun med en tydlig osymetrisk maskliknande vit fläck längst fram och en mörkare lövliknande teckning som smalnar av bakåt. Bakkroppen har två spetsiga knölar framtill. Benen ringlade i ljust och rödbrunt. Storleken tillsammans med knölar på bakkroppen och den vita fläcken gör arten relativt lätt att identifiera. Studier av kopulationsorganen bör dock göras. För bilder se Almquist 2005, Roberts 1995 och Heimer & Nentwig 1991.

Utbredning och status

Arten är funnen i de flesta län söder om Dalälven, osäkra fynd från Västerbotten finns även. Funnen i stort sett hela Europa utom de nordligaste delarna och arten har en vidare Paleartisk utbredning. I Sverige har vi fynd spridda på ett 20-tal lokaler. Fynden i Sverige är framförallt gjorda före 1950, därefter har fynden blivit färre. Norra Gotlands mosaiker av tallskog och alvar tycks hysa en population idag. Palmgren noterade 1974 att arten drastiskt minskat även i Finland. Arten är rödlistad i Finland (VU, 2001), Norge (NT, 2006) och Danmark (EN, 2006).

Ekologi

Arten är framförallt funnen i öppna, torra och varma tallskogar på tex hållmarker, alvar eller sand. Spinner mycket stora nät med relativt kraftig silkestråd, ofta på tall eller mellan enbuskar. Vissa källor anger att arten förekommer högt upp träden medan andra källor anger fynd med nät som har markkontakt. Fynd på Gotland oftast i markhöjd 1,5-2,5 m över markytan. Fynd finns även från byggnader i anslutning till gles tallskog. Enstaka fynd i Danmark och Finland är gjorda på lövträd som ek och björk. I England är den huvudsakligen funnen på lövträd. Adult i juni-augusti.

Hot

Minskningen av hetrogena skogsbestånd med öppna partier. Sannolikt missgynnad av modernt skogsbruk i kombination med upphört skogsbete och brist på störningar som bidrar till öppna skogsmiljöer (brand mm).

Åtgärder

Småskaligt skogsbruk med uttag av enskilda träd för att skapa en mosaik av öppna ytor. Skogsbete, och kanske även brand, gynnar sannolikt arten.

Litteratur

- Almquist, S. 2005. Swedish *Araneae*, part. 1. Insect Systematics & Evolution Suppl. 62: 1-284.
Heimer, S. & Nentwig, W. 1991. *Spinnen Mitteleuropas*. Parey, Berlin & Hamburg.
Palmgren, P. 1974. Die Spinnenfauna Finnlands und Ostfennoskandiens. IV. Argiopidae, Tetragnathidae und Mimetidae. *Fauna fennica* 24: 1-70.
Roberts, M. J. 1995. Spiders of Britain & Northern Europe. Collins Field guide. HarperCollins.
Tullgren, A. 1952. Zur Kenntniss schwedischer Spinnen. I. *Entomologisk Tidskrift* 73: 151-173.

Författare

Jonas Sandström 2007, 2010. © ArtDatabanken, SLU 2010.